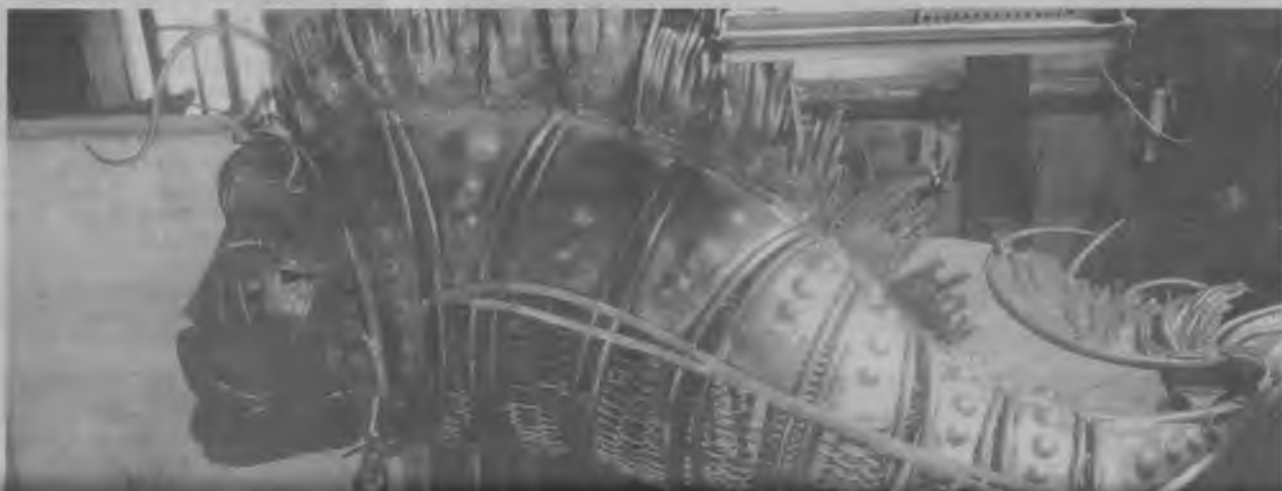

«Жива лінія» Романа Велігурського

Ну хто не знає знаменитої Даринки-Щедринки, що вже кілька років прикрашає алею на Лебединці і є своєрідною візитівкою нашого міста. Фото з нею мусово мають бути в усіх туристів і гостей Рівного. А от про автора цієї чарівної дівчини знають далеко не всі. Отже, у рівнян з'явилася чудова можливість ближче познайомитися із скульптором у залізі Романом Велігурським, відвідавши його першу персональну виставку «Жива лінія».

ПРО МЕТАЛ, МАЛЮНОК І СКУЛЬПТУРУ

Роман – надзвичайно жива, динамічна і цікава осо-

бистість. Натхненно готуючись до виставки, яка, зізнається, є для нього знаковою надважливою подією, митець викроє для мене пару годин у своєму щільному графіку. Заглядаємо у його власноруч збудовану кузню, де серед робочого пилу виблискують залізними очима і чекають останніх штрихів майбутні експонати... А згодом піднімаємось у майстерню-кабінет, де народжуються ідеї, ескізи і проекти майбутніх скульптур. І тут нарешті поволи починаєш розуміти, що має на увазі митець, коли говорить про синтез графіки, заліза і скульптури, що є концептуальними складовими його виставки.

- Останні півтора-два місяці я працюю тільки на цю виставку. Це шалена, але дуже цікава робота. Буде представлено біля 20 металевих скульптур у залізі і мої графічні малюнки, які також є складовою виставки і несуть доповнюючу місію. Я вперше презентую свої роботи саме у такому форматі і мені дуже цікаво, як колеги і глядач відреагують на ці малюнки, - ділиться думками Роман і зізнається, що для нього це своєрідний експеримент.

Справа в тому, що створенню повноцінної скульптури передують ескізи, які митець зазвичай малює на альбомних аркушах формату А4. Каже, це зручно, бо можна малювати будь-де. І таких ескізів у нього – безліч. Вони сортуються, відбираються кращі, деякі домальовуються, скануються, а потім, аби надати просторовості, Роман обробляє їх у графічних програмах. Виходить така собі сучасна трактовка малюнку. Нині ж автор наважився збільшити їх до формату великих картин і оформити в рами, запропонувавши глядачеві подивитись на власний творчий процес під іншим кутом зору. Адже на сьогодні, зізнається, приділяє малюнку дуже багато уваги.

- У такому великому форматі це звучить зовсім іншому, і думаю, глядачам просто не буде з чим порівняти: я об'єднав залізо, скульптуру і малюнок, - пояснює задум Роман Велігурський. – І ця виставка – це своєрідний результат того, чим я займаюся вже 10 років.

ПРО ШЛЯХ ДО СЕБЕ

... А почалося все з «Харона» - першої кованої скульптури, яка була створена для виставки «Oer-Kracht» у Голландії. Тоді, у 2007 році, ідея поєднати три ключових елементи - малюнок, залізо і скульптуру –

викристалізувалась і була втілена у першій роботі.

За освітою Роман – художник, але одразу уточнює, що це поняття дуже широке і часто у нас треба пояснювати людям, що художники теж бувають різні. Закінчив Львівську академію мистецтв, факультет декоративно-прикладного мистецтва, відділення «художня обробка металу». Довгий час займався ювелірною справою і навіть працював головним художником в компанії «Укр-бурштин». Але згодом ситуація на Поліссі викликала повне несприйняття і навіть огиду, і з бурштином було покинчено раз і назавжди. Втім, десь у ті роки почало з'являтися розуміння свого особистого творчого шляху.

- Ще у 2005 році, коли я працював художником на одній фірмі, яка розробляла комп'ютерні ігри, і освоїв там графічні комп'ютерні програми, я отримав певні сигнали, куди я маю рухатися. Я відчув, що мені потрібно робити щось таке образне, об'ємне, бо я люблю скульптуру, ну і, звичайно, із заліза, тому що я його добре знаю. І якраз у цей час мені прийшло запрошення із Голландії взяти участь у виставці «Oer-Kracht». Тоді я ще не мав кузні, але задумав зробити скульптуру із заліза. Тобто у мене була ідея, ескіз, і просто за допомогою болгарки, горна, молотка і електрозварки я зробив свого «Харона» - відомого античного персонажа. Скульптура була досить велика - десь 1,20 м, і я фактично на плечах завіз її тоді в Голландію. Це була моя перша робота, яка дозволила мені відчути, чим я буду займатися наступні 10 років.

ПРО КОВАЛЬСТВО

Сьогодні Роман Велігурський займається металом вже більше 20 років. Але ковалем себе воліє не називати – натомість позиціонує себе як скульптора у залізі. Каже, коли був студентом, вивчав традиційне ковальство і навіть будував кузню в академії, бо ця спеціальність тоді тільки запроваджувалась, але не мав багато практики в цьому напрямку, адже обробка металу - це дуже широка галузь.

- Різні метали мають дещо різну природу. Ковальство ж стоїть трохи осторонь. Хочу одразу сказати, що я не займаюся сьогодні саме традиційним ковальством. У мене це скульптура, яка, зокрема, використовує і технології традиційного ковальства. Бо я так само використовую зварки, плазми, різні сучасні інструменти і не обмежуюсь тільки традиційним ковальством. Це важливо, - говорить митець. – Насправді ковальські традиційні методи, по-перше, дуже трудомісткі і, відповідно, дуже дорогі. І вони не дають можливості працювати в пластичі. Це практично неможливо. Наприклад, як зробити кулю з цільного листового металу? Технологічно це можливо, але якщо я на неї потрачу місяць, то вона мені зовсім не потрібна. Втрачається сенс цієї роботи. Так, колись не було зварки, пресів, інших технологій, тому кулю потрібно було робити вручну. Відповідно вона і коштувала стільки.

А зараз все це можна зробити значно швидше і простіше. Тому фактично я займаюся скульптурою, бо ці об'єкти створюються як предмети мистецтва, і це важливіше за те, що я це роблю із заліза, - додає Роман. - Да, у заліза є свої технічні характерні риси, які дають можливість реалізувати ту чи іншу ідею, але важливим є саме поєднання малюнку, заліза і скульптури.

ПРО МУЗИКУ В ЗАЛІЗІ

На запитання, чому саме залізо, Роман відповідає, що порівняно з іншими матеріалами для нього це символічно наповнений матеріал.

- Залізо підсвідомо наводить на думку про щось надійне, міцне та довговічне. Архітектурні споруди, механізми, зброя, виготовлені із заліза, - все це віками вбиває або захищає людину, - ділиться міркуваннями Роман. - Щодо скульптури, то зараз ми живемо в цікавий технологічний вік і скульптурою може стати будь-що. Але пластичність і непластичність - це дуже важливо. Бо коли ти ліпиш, наприклад, із глини, ти не можеш собі дозволити, скажімо, зробити триметрову лінію, бо вона просто впаде. Щонайменше потрібно засунути туди металевий дріт. А це вже логіка металу, бо метал - він увесь такий, він має трохи іншу природу, ніж пластичні матеріали. Ця виставка називається «Жива лінія», і великою мірою ця назва походить від технології. Саме в останніх роботах я багато використовую лінійного матеріалу. Коли він згинається, він утворює в просторі лінію, ніби ти малюєш олівцем, тільки в просторі. Всі ці роботи - лінійні. Як на мене, це дуже сучасно.

Серед робіт Романа Велігурського можна побачити чимало химерних істот, античних персонажів, стилізованих міфологічних чи фантазійних образів. Тут і Гефест, і Медуза Горгона, і швидкокрилий Пегас та інші витвори багатовікової мити. На дитинстві зрілий з'являється

це смертельно небезпечно не враховувати ці моменти, - переконаний Роман Велігурський. - І тому, зокрема, музична тема теж буде дуже яскраво виражена у цій колекції. Взагалі все, що пов'язано з музичними інструментами, мені зараз дуже цікаво, адже в металі його можна зобразити дуже гарно, - розповідає Роман.

ПРО ДОСКОНАЛІ ФОРМИ

На переконання митця, дуже важливим є діалог з глядачем. Тому, працюючи над своїми скульптурами, він за-

го є постійна потреба заробляти на хліб щоденний.

- Людина завжди коливається між можливістю творити і потребою заробляти гроші на життя. І це дуже складно. Це теж пошук свого власного шляху, бо з цими проблемами стикаються всі. У різних митців бувають різні стартові можливості, різні потреби, але всі переживають той самий стан, ті самі виклики і мають ті самі питання. І тут вже як тобі Бог дав - результат не можна прогнозувати. Я, наприклад, вивів собі таку систему, яку називаю «Баланс». Балансування - це коли в тебе є мета, але тебе перетягує

Медуза Горгона, і швидкокрилий Пегас та інші витвори багатющої уяви митця. На питання, звідки з'являються ідеї для такого розмаїття скульптурних див із заліза, Роман зізнається, що надихнути може будь-яка річ, побачена чи почута, музика, образ, сюжет. Навіть ранкова пробіжка може дати натхнення, якеś емоційне переживання, стан певної свободи.

- Мені, наприклад, подобається «Енеїда» Котляревського як інтерпретація серйозних світових культурних прошарків у кумедному плані. І після образу Харона ще був цілий ряд робіт на цю тему, такі собі комікси в металі. Часом замовники бувають цікаві, якщо замовляють якусь незвичайну річ. Тоді працювати легко і ти навіть для себе в цій ідеї знаходиш якийсь матеріал. Останнє, що мене дуже захопило – це сучасний етнос в музиці. Я фанат української групи «Даха-Браха», етно-гурту «Йорій Клоц»... Просто шаленію від ОНУКИ! Вона для мене такий образ неймовірного поєднання. А поєднання це взагалі дуже важлива річ у сучасному мистецтві. Адже ми говоримо про те, що може бути цікаво сучасній людині – з гаджетами, комп'ютерами, смартфонами і т.д. Тут діють зовсім інші механізми, і для художника

На переконання, дуже важливим є диалог з глядачем. Тому, працюючи над своїми скульптурами, він завжди уявляє певну цільову аудиторію. Втім, каже, тут теж не все так просто. Якщо, наприклад, говорити про образність, то і реалістичний, і абстрактний образи можуть бути по-своєму цікавими, але все залежить від цільової аудиторії, до якої ти апелюєш.

- У Рівному, скажімо, люди не звикли дуже сильно замислюватись над якимись абстрактними речами, скоріше всього, вони навіть викликають агресію. За кордоном і в усьому світі люди, якщо навіть не розуміють, ніколи не проявлять агресію чи зневагу. Якщо ти щось робиш, показуєш свою творчість, для них це радість, подія, і завжди проявляється повага, доброзичливість. А наші люди за простою можуть проявити зневагу.

Роман згадує кумедну історію з роботою «Баланс», або «Феміда UA», як він ще називає її.

- Це фігура оголеної жінки, яка ніби висить у просторі. Але вона цінна тим, що людина забуває, що це залізо. Я її трохи ніби соромився показувати в Рівному, ну тобто тоді не було де її виставляти, і тому повіз в Івано-Франківськ на фестиваль. Одна жіночка дуже довго дивилась на цю роботу, а потім так колоритно спльовує і каже: «Тьху, себе б таким зробив!..». Це була дуже кумедна агресія, - сміється Роман. – Інші ж просто заворожено стояли і казали: «Боже, невже таке можна зробити з металу?..» З нею тоді багато фотографувались і навіть діти. Не знаю, чим вона так вразила... Мабуть, це одна з найвдалиших робіт.

Взагалі можна помітити, що у доробку Романа Велігурського чимало жіночих образів, зокрема зустрічаються і оголені фігури.

- Так, а що ще може бути красивіше за жінку?! – посміхається Роман. - Оголене тіло воно взагалі цікаве як об'єкт, який зазвичай не демонструють, але для художника це в першу чергу – досконала форма, яку створив Бог і вона достойна для оспівування. Це ж не я один вигадав, але мені це теж подобається робити, - зізнається митець.

ПРО СИСТЕМУ «БАЛАНС»

Спостерігаючи за тенденціями у світовому мистецтві, Роман помічає, що в Україні не так багато митців, які наважуються на сміливі експерименти. Однією з причин цьо-

приклад, вивів собі таку систему, яку називаю «Баланс». Балансування - це коли в тебе є мета, але тебе перетягує зліва направо, і ти намагаєшся якимись зигзаговими кроками, але все ж таки не збиватися з однієї цілі. І я така сама людина, як і всі – мені вкрай необхідно заробляти гроші, тому я, звичайно, враховую, потреби ринку. Крім того, коли ти маєш майстерню, це маленький завод, який потребує постійних коштів. І якщо у тебе закінчиться один якийсь матеріал, ти не зможеш нічого зробити. Тобто це балансування дуже важливе, - пояснює митець.

Крім цього, скульптура вимагає емоцій, натхнення, тому цей баланс також залежить від емоційного стану художника.

- Цей стан піднесення - його треба постійно шукати, бо інакше нічого не зробиш. Бувають такі дні – повністі пусті, і їх просто можна викреслити, бо ти ніби хочеш, маєш час, але не можеш нічого створити. Тобто це окрема практика – шукати натхнення. Є різні рецепти і можливості – у когось це алкоголь, наркотики, музика і т.д., але єдиного рецепту, на жаль, немає, є лише мета, - запевняє Роман. А також додає, що персональна виставка для нього – теж дуже потужна мотиваційна подія, бо робить її він в першу чергу для себе. Вперше свідомо дозволивши собі витратити на це стільки часу, енергії і певних коштів.

ПРО ГЛОДИ І ПЛАНИ

Чимало малюнків, представлених в експозиції, лише згодом мають стати скульптурами, обіцяє художник. А на деяких з них глядач може впізнати старих знайомих з Лебединки, яким автор надав певного графічного звучання. Щодо металевих скульптур, то більшість із них належать меценатці Ніні Кроці, з якою коваль-митця пов'язує давня співпраця. За її підтримки стала можлива і нинішня виставка. Решту ж виробів, каже Роман, поки не збирається продавати, адже планує розширити свою власну колекцію кованих скульптур. Це, сміється, теж має відношення до системи «баланс».

- А взагалі художник як вазон: якщо його поливати, він росте, якщо dorостає до якогось розміру, він дає глоди. Можливо, комусь за 10 років вдалося зробити більше, мені вдалося поки що те, що я маю.

Виставка Романа Велігурського «Жива лінія» триватиме з 15 до ... червня у Виставковій залі обласної спілки художників (Рівне, вул. 16 липня, 2А).

Ангеліна НЕПОМНЯЦА

